

N:o 172.

Ank. till Riksd. kansli den 10 maj 1909, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om anslag till påbörjande af en sakkunnig undersökning af landets alla skogar.

(I. A.)

I en inom Andra kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad motion (n:o 81) har herr *Axel Schotte* föreslagit, att Riksdagen för påbörjande af en sakkunring undersökning af landets alla skogar i hufvudsakligt syfte som i motionen framhållits måtte för år 1910 ställa till Kungl. Maj:t förfogande ett förslagsanslag af 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis disponera beloppet redan under innevarande år.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört och åberopat följande:

»För hela vårt lands ekonomiska lif äro våra skogars vård och förkofran af den mest genomgripande betydelse; bibehållandet för kommande generationer af vårt skogskapital måste vara en bland statsmakternas viktigaste uppgifter. Trävarunäringen spelar emellertid i vår ekonomi en så betydande roll, att det icke kan vara öfverensstämmande med klok hushållning att icke af skogarna tillgodogöra sig hvad som vid hvarje tillfälle kan vara möjligt utan att äfventyra skogsbrukets uthållighet och skogskapitalets fortvaro.

Meningarna om huru den nuvarande generationen hushållar med Sveriges skogar, huru står den årliga tillväxten i dessa skogar är och

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 4 Saml. 1 Afd. 114 Häft. (N:o 172).

huru stor virkesmängd därur årligen uttages äro emellertid mycket delade bland fackmännen. Många hålla före, att skogssköfving råder i landet, att det årliga virkesuttaget således väsentligen öfverskrider tillväxten. Andra däremot mena, att skogskapitalet — särskildt hvad beträffar statens skogar — icke utnyttjas i den grad, som både från ekonomisk synpunkt och för skogens förnygring kräfves.

Under känslan af att ett rationellt och för ett uthålligt skogsbruk skäligt tillgodogörande af landets skogstillgångar kräfver såsom underlag en nöjaktig kännedom om skogskapitalets storlek och skogarnas beskaffenhet, väcktes vid det gemensamma möte, som ombud för rikets skogsvårdsstyrelser i december 1908 afhöllö här i Stockholm, motion om utrönande af virkestillgången och tillväxten i de svenska skogarna.

I denna motion, som är intagen i häftet 1 af skogsvårdsföreningens tidskrift år 1909, sid 44 och följ. (se Bilaga), anfördes, att frågorna om den årliga tillväxtens storlek i våra svenska skogar och om myckenheten af den virkesmassa, som årligen uttages ur skogarna, icke ännu blifvit nöjaktigt besvarade. Det hade visserligen icke saknats försök till utredningar för att besvara dessa frågor, men utredningarna hade samtliga lidit af det felet, att de grundats på bristfällig statistik och på mer eller mindre godtyckliga antaganden i stället för på direkta, systematiskt utförda undersökningar. De uppnådda resultatens divergens bekräftade ett sådant påstående. Såsom exempel på denna skiljaktighet i beräkningarna anfördes i motionen, att 1855 års skogskommitté kom till en brist af 3,744,000 kbm., hvarmed virkeskapitalet årligen skulle minska, att en beräkning år 1882 af J. O. af Zellén i stället uppvisade ett årligt öfverskott af tillväxt i förhållande till uttag af 3,978,000 kbm., att 1896 års skogskommitté kommit till det resultat, att en årlig brist af 4,980,000 kbm. uppkommer samt att öfverjägmästaren U. Wallmo år 1905 beräknat tillväxten i landets skogar till siffror, som efter virkeskonsumtionen år 1906 skulle gifva ett årligt deficit af icke mindre än 18,258,000 kbm. Det skulle dock tyda på en alltför stor sorglöshet, om verkliga förhållandet mellan produktion och konsumtion i landets skogar allt fortfarande förblefve okänd. Skogskapitalets utnyttjande på ett rationellt och för detsamma framtida bestånd fullt betryggande sätt vore en af svenska folkets viktigaste ekonomiska frågor. Erkändes detta förhållande, så fölle det väl ock af sig själf, att det är en bjudande nödvändighet att förskaffa sig full visshet om huru detta kapital förvaltas, om man uttager den ränta detsamma ger, eller om man lägger en del till kapitalet, med risk att denna del går förlorad, eller om man kanske rent af är på god väg att förtära själfva kapitalet.

Skogsvårdsstyrelsernas möte beslöt också efter ett enhälligt tillstyrkande från det utskott, dit motionen remitterades, att till landets olika skogsvårdsstyrelser hemställa, att de ville, hvar och en inom sitt landstingsområde, åtaga sig utförandet af den föreslagna undersökningen om skogarnas tillstånd, under förutsättning att kostnaderna härför bestredes af allmänna medel. Tillika beslöt mötet, bland annat, att utse en kommission af 6 personer för att upprätta fullständig plan för ifrågavarande undersökningsförrättnings utförande, äfvensom kostnadsförslag.

De föreslagna undersökningarna skulle bestå däri, att skogsvårdsstyrelserna, hvar inom sitt område, skulle åtaga sig att dels genom sammanställande af alla under senare år sakkunnigt utförda skogsuppskattningsförrättningar och tillväxtundersökningar, dels ock genom i stort utförda direkta linjetaxeringar vid tillväxtundersökningar utröna skogarnas nuvarande virkesmassa, densammas fördelning i olika skogstyper och åldersklasser m. m., markens fördelning i fast mark, dränerad och försumpad mark, kalmarker, mossar och berg m. m. samt att komplettera befintliga kartor i berörda afseenden. Genom tillväxtundersökningar i så vidsträckt omfattning skulle en tämligen god siffra för den årliga tillväxten i skogarna erhållas. Vidare skulle genom infordrande af uppgifter, förfrågningar och, där sådant förfaringssätt icke vore tillräckligt, genom direkta undersökningar utrönas den totala afverkningen per år från länets skogar. Det vid skogsvårdsstyrelsernas nyss omförmälda möte fattade beslut i förevarande ämne har öfverallt bland dessa styrelser omfattats med stort intresse, och den 17 februari i år komma förenämnda kommissioner att sammanträda för att i detalj utarbeta planen för taxeringens och beräkningarnas utförande och beräkna kostnaderna för denna plans genomförande.

Härefter torde skogsvårdsstyrelserna komma att hos Kungl. Maj:t göra framställning om anvisande af medel för undersökningarna. Det kan tagas för gifvet, att Kungl. Maj:t skall ställa sig välvillig till saken, äfven om rätt betydande anslag skulle erfordras, men uppenbart torde vara, att i hvarje fall proposition om medels anvisande kan förväntas först till 1910 års Riksdag.

Jag är emellertid lifligt öfvertygad om, att förevarande fråga är af sådan vikt och betydelse och att den undersökning, som här afses, bör igångsättas med så stor skyndsamhet, att möjlighet bör beredas statsmakterna att redan i år taga frågan, åtminstone i viss del, under ompröfning. En mera utvecklade lagstiftning till reglerande af landets hushållning med sina skogar är trängande och det i högre grad, ju mer det kan befaras, att skogskapitalet årligen minskas i stället för att vidmakthållas. Hvarje

sådan lagstiftning blir emellertid mer eller mindre irrande och oviss till sina verkningar, om tillgång ej finnes till systematiskt utförda sakkunniga undersökningar om tillväxten och virkeskonsumtionen. Stödd på sådana undersökningar, kan lagstiftningen också lättare anpassas efter olika landsdelars behof. Då de ifrågasatta undersökningarna och deras bearbetande torde taga 4 år i anspråk, synes hvarje uppskof med deras igångsättande böra om möjligt undvikas.

Ett ytterligare skäl till undersökningarnas omedelbara företagande är, att det under nuvarande mindre gynnsamma konjunkturer är det bästa möjliga tillfälle att vinna nödig arbetskraft för undersökningarnas utförande, något som kanske ej i samma grad kan påräknas om några år. Vid skogsvårdsstyrelsernas möte uppgafs sålunda, att af nu från skogsinstitutet utgående elever större delen icke kunde påräkna fast anställning under den närmare framtiden. För undersökningarna beräknades approximativt 35 skogstaxatorer med hvar och en 5 à 6 handtlångare.

De undersökningar, hvarom skogsvårdsstyrelserna fattat beslut, afse enskilda skogar. För att full öfversikt skall vinnas af landets skogskapital och handhafvandets däraf torde undersökningarna böra utsträckas att omfatta jämväl statens skogar och de under statens kontroll stående skogarna. En stor del af dessa är visserligen taxerad, och dessutom torde rörande de norrländska skogarna utredning komma att lämnas af den nu arbetande norrländska skogsvårdskommittén. Men gifvet är, att hela detta material bör sammanarbetas med undersökningarna rörande de enskilda skogarna och i vissa delar kompletteras, på det full enhetlighet måtte uppnås.

Totala kostnaden för hela den ofvan berörda undersökningen har för de enskilda skogarna beräknats till 450,000 kronor; för erforderliga kompletterande undersökningar af statsskogarna torde kostnaden kunna skattas till 75,000 kronor. Hela summan skulle således blifva 525,000 kronor, fördelade på 3—4 år. Förberörda kommissions utredning af kostnadsfrågan torde föreligga, innan Riksdagen går att fatta beslut om denna motion.

Med hänsyn till oförmälda undersökningars stora betydelse och brådskande natur vore ett mindre anslag redan i år till undersökningarnas igångsättande synnerligen önskvärdt. Gifvetvis borde Kungl. Maj:t fastställa den närmare planen för undersökningen och medelsanvändningen.»

Beträffande innehållet af den af motionären åberopade, vid skogsvårdsstyrelsernas möte i december 1908 i Stockholm väckta motion om utrönande af virkestillgången och tillväxten i de svenska skogarna, tillåter sig utskottet att hänvisa till den vid herr Schottes ifrågavarande motion (n:o 81) fögade bilaga.

Sedermera har samme motionär — under återopande af förestående motion och med anmälan, att den i motionen omförmälda, af skogsvårdsstyrelserna i länen igångsatta utredning numera afgifvits i ett »betänkande angående plan för undersökning om virkestillgång och tillväxt m. m. i Sveriges skogar» — i anslutning till hvad i betänkandet föreslagits, hemställt i motionen n:o 231, att det anslag af 50,000 kronor, som motionären i förberörda motion hemställt måtte anvisas till påbörjande af en sakkunnig undersökning af landets alla skogar, måtte utgå till den försökstaxering i förevarande hänseende af Värmlands län, som i återopade betänkandet förordats.

Utskottet, som tagit del af det i motionen n:o 231 omförmälda betänkandet, delar motionärens uppfattning, att en undersökning af landets skogar skulle vara af stor betydelse för befordrande af en rationell skogsskötsel. Emellertid har utskottet inhämtat, att numera hos Kungl. Maj:ts gjorts framställning om anvisande af medel för en sådan undersökning. *Utskottets yttrande.*

Då således frågan för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts pröfning och alltså kan förväntas blifva förelagd redan nästa års Riksdag, får utskottet hemställa,

att herr Schottes ifrågavarande motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 maj 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

af herrar grefve *A. F. C:son Wachtmeister*, *F. W. Thorsson*, *J. Ström* och *A. C. J. Christierson*;
af friherre *J. T. Gripenstedt* mot motiveringen.

Herrar *H. Andersson*, *F. Berg* och *A. Ekman* hafva begärdt få antecknad, att de icke deltagt i förestående ärendes behandling inom utskottet.
